

חולל איילות תשמור

תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף טז/א

הידעת עת לדת יעלי סלע חולל איילות תשמור יעלה זו אכזרית על בניה בשעה שכורעת ללדת עולה לראש ההר כדי שיפול ממנה וימות ואני מזמין לה נשר שמקבלו בכנפיו ומניחו לפניו ואלמלי מקדים רגע אחד או מתאחר רגע אחד מיד מת בין רגע לרגע לא נתחלף לי בין איוב לאויב נתחלף לי.

חולל איילות תשמור אילה זו רחמה צר בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון שמכיש בבית הרחם ומתרפה ממולדה ואלמלי מקדים רגע אחד או מאחר רגע אחד מיד מתה בין רגע לרגע לא נתחלף לי בין איוב לאויב נתחלף לי.

מדרש תהלים - מזמור כב

למנצח על אילת השחר. אמר רבי יהודה בר סימון, בית שיש בו נחשים, מביאין קרן של אילת ומעשנין בתוכו ומיד הנחש בורח. ואת מוצא, האילת הזאת בשעה שהיא צמאה, היא חופרת גומא ומכנסת קרניה לתוכה וגועה והתהום מעלה לה מים, שנאמר (תהלים מב, ב) כאיל תערוג על אפיקי מים. ורבנן אמרי, זו היא חסידה שבחיות ורחמיה מרובין על בניה וכשצמאות כל החיות מתכנסות אליה שהן יודעות שמעשיה חסידים כדי שתתלה עיניה למרום והקב"ה מרחם עליהם. מה היא עושה, חופרת גומא ומכנסת קרניה לתוכה והתהום מעלה לה מים, שנאמר, כאיל תערוג על אפיקי מים. כיון שראה דוד כן שהקב"ה עונה אותה, התחיל סודר עליה מזמור. למנצח על אילת השחר. וזה שאמר הכתוב, (ישעיה ט, א) העם ההולכים בחושך. מדבר בדורו של מרדכי. שאין לך שעה של אפילה שהיתה להם לישראל כשושן הבירה, שנגזר עליהן להשמיד להרוג ולאבד. וראו אור גדול שנצמח להם גואל וגאלם, זה מרדכי, שנאמר (אסתר ח, טו) ומרדכי יצא מלפני המלך. ומה כתיב אחריו (שם, טז) ליהודים היתה אורה:

דף על הדף על בבא בתרא דף טז/ב

הרה"ק רבי יצחק חריף אבד"ק סאמבור זי"ע אמר על הכתוב "כאיל תערוג על אפיקי מים" (תהלים, מב, ב) וקשה דפתח בלשון זכר ואמר 'כאיל' וסיים בלשון נקיבה 'תערוג'. ויישב על פי הגמרא כאן 'אילה זו רחמה צר, בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה דרקון שמכיש בבית הרחם ומתרפה ממולדה, ואלמלי מקדים רגע אחד או מאחר רגע אחד מיד מתה', ואמרו במדרש תהלים מזמור כ"ב - רבנן אמרי אילה זו היא חסידה שבחיות ורחמיה מרובין על בניה וכשצמאות כל החיות מתכנסות אליה, שהן יודעות שמעשיה חסידים כדי שתתלה עיניה למרום, והקב"ה מרחם עליהם, מה היא עושה, חופרת גומא ומכנסת קרניה לתוכה והתהום מעלה לה מים שנאמר 'כאיל תערוג על אפיקי מים'.

וכשיגיע לה שניהם ביחד, שהיא כורעת ללדת וגם העולם צריכים מים, אזי עושה את עצמה כאיל זכר, ושוכחת מצערה, ואינה מבקשת אלא על צערה של העולם. ולכן אמר דוד המלך ע"ה שמבקש הוא מאת ה' כאיל זכר, שמניח את כל צערו ואינו מבקש כי אם על צער השכינה.

- היעלה וגם האילה הן דימוי לכנסת ישראל. וגם לדמויות ספסציות בכנסת ישראל כמו רחל ולאה.
- הסיפור הראשון- מידת הרחמים של הבורא יתברך. היעלה אכזרית על בניה. עסוקה בעצמה. לא רוצה לגדל את הדור הבא. רוצה להיות עסוקה בעצמה. לא מתחננים. לא יולדים ילדים. ולא מטפלים בבעיות. מתמכרים לשקט מדומה. הקב"ה מרחם עלינו. כנשר יעיר קינו. מרחם על היעלה הזו. שם לה את הילד מול העיניים והיא כן מטפלת בו. מעורר בה את הרצון הזה. את הגעגוע. כאן אין בעיה בלידה אלא רק בטיפול.
- אך לעיתים זה לא מספיק. לעיתים צריך ללדת משהו חדש. תובנה חדשה וכללית. והרחם צר. תפוס בתפיסות קודמות. לכך מזמין הקב"ה נחש או דרקון, שיכיש אותה ברחמה. זה כואב. אבל זו מלאכת ההתרחבות המתבקשת. רק כך נולדת תובנה חדשה. שכנראה לא יכולה הייתה להוולד לפני וגם לא אחרי. כח הרע בשירות הטוב. דרקון.
- האיילה הזו יש לה תכונה מיוחדת. בעקבות ההכשה הזו היא מבינה שיש לכל דבר סיבה. והיא מעמיקה. אם אין גשם יש לזה סיבה.
- החיות באות אליה שתתפלל עליהם. על צרה כללית
- כאיל תערוג- מה קורה אם זה קורה במקביל. היא עוזבת את האיילה ומתפללת כאיל. היא לוקחת את הכאב הפרטי שלה ורותמת אותו לטובת העניין הכללי.
- הכאב הגדול שכאבנו כולנו בשמחת תורה היה הנחש שהכיש אותנו. ועכשיו צריך לדעת שהוא היה לטובת עניין כללי. להעיר אותנו. להוליד מתוכנו תובנות חדשות באופן בו אנחנו מתמודדים עם האוייבים שלנו. לקחת את הכאב הזה ולהפוך אותו למנוע כללי. לא לשווא אחי חצבת. אלו הנשמות של הקדושים שבזכותם הוסר האיום מעל ישראל. כולם שותפים בזה. כולם הם חסידות – שמוותרות על עצמן למען הזולת. וכאן למען כלל ישראל.